

Tolga-Nytt

APRIL 2020

Bygg reis deg! I løpet av våren vil kulturhus og ombyggingen ved Tolga skole synes mer og mer.

Vi ønsker alle en riktig god påske!

Ordføreren har ordet

Kjære alle sammen

Denne våren blir på ingen måte som vi planla eller trodde. Det vi har opplevd de siste dagene er voldsomt, fremmed og skremmende. Nå gjelder det at vi slutter opp om den nasjonale dugnaden og bidrar som best vi kan til at vi kommer gjennom perioden på best mulig måte. Midt oppe i det hele er det viktig å ikke glemme at det kommer ei tid etter kriser hvor vi fortsatt skal være gode naboer, medmennesker og samfunnsborgere. Usikkerhet og frykt gjør at vi reagerer annerledes enn det vi vanligvis vil gjøre.

Husk at ingen vil hverandre noe vondt i en slik tid, men vi har ulik forståelse av hva som kan være gode valg. Mange hytteturister fikk oppleve en voldsom aggresjon rettet mot seg i diverse kommentarfelt og sosiale medier. I en kaotisk situasjon er det ikke alltid lett å se en større helhet. Mange av oss har nok også kjent på tanken om at det er de andre som bidrar til hamstring eller økt reising, mens vi selv bare må få dratt på den siste turen til Sverige, eller kjøpt den ekstra pakka med knekkebrød på butikken. Nå gjelder det å huske at vi alle trenger litt ekstra raushet og forståelse i møtet med vanskelige tider. Det hjelper ikke at vi blir sinte fordi vi er usikre eller redde. Som kongen sa i sin tale 15. mars: Alle trenger litt ekstra vennlighet i denne tiden. I tida som kjem etter pandemien skal vi fortsatt leve sammen. Tenk derfor gjerne igjennom en gang eller to det du sier eller legger ut på sosiale medier. Tida er inne for å følge gode råd, ta forhåndsregler og vise omsorg, ikke bygge aggresjon og vonde følelser mellom folk. En av de viktige oppgavene for meg som ordfører er at lokaldemokratiet vårt ikke lammes som følge av den pågående situasjonen. Den 12. mars vedtok formannskapet at alle møter i offentlig regi kan avholdes som såkalte fjernmøter. Det betyr at vi som er folkevalgte fortsatt kan møtes gjennom digitale løsninger. Det er samtidig viktigere enn noen gang at alle innbyggere får muligheten til å høre hva som sies og gjøres i folkevalgte

organ. Denne krisen blir dermed en test på hvorvidt vi evner å ta i bruk de teknologiske løsningene som finnes. Samtidig ser vi allerede at det byr på kapasitetsutfordringer når alt av skolevirksomhet, møtevirksomhet og også sosialt samvær flyttes over på digitale plattformer. Dette viser tydelig behovet vi har for å sikre full utbygging av bredbånd i hele landet. Vi kan ikke havne i situasjoner hvor deler av befolkningen ikke har tilgang til informasjon eller grunnleggende kommunale tjenester på grunn av manglende infrastruktur. Dette er bare en av tingene vi erfarer i den perioden vi er inne i nå og dette er lærdom som det er viktig å ta med seg i tida etter

pandemien.

Det er vanskelig å si noe konkret om hvordan verden ser ut når dette blir lest. Kriseledelsen jobber kontinuerlig og forsøker å holde innbyggerne våre oppdatert på best mulig måte. Det er mange som på ulike måter gjør en stor innsats for fellesskapet vårt nå. Vi kan alle gå i oss selv og tenke gjennom hvordan vi kan bidra under krisesituasjoner. En av de viktigste tingene vi kan gjøre er å være gode medmennesker. Ensomhet og utenforskap forsterkes når hverdagen rundt oss forandres. Vi kan alle bruke litt av den ekstra tiden vi plutselig fikk til å ta kontakt med mennesker vi vet kanskje er alene eller på andre måter isolert. Det koster lite å ta en ekstra telefon, sende en melding eller bruke digitale plattformer for å ta en virtuell kaffekopp. Vi har alle godt av å se at hverdagen fortsatt finnes, om enn på en litt annen måte enn den var i går. Det er også mange barn og unge som opplever hverdagen som en stor belastning. Ta ansvar og bry deg. Gi beskjed til psykiatri, barnevern eller helsevesen om du eller noen du vet om sliter. Tolga kommune kan bistå gjennom vår interkommunale koronatelefon: 901 47 166, eller gjennom kontakt per epost.

Til slutt vil jeg bare oppfordre alle til fortsatt å følge alle råd fra myndigheter. Vi trenger at alle gjør sitt for at vanskelige tider blir mindre vanskelig. Det er usikkert hvor lenge dette vil pågå og hvordan det vil påvirke oss som samfunn, men det vi vet er at vi som fellesskap må møte utfordringene fremover sammen. Sammen skal vi klare den nasjonale dugnaden som legger grunnlaget for å komme tilbake til en normal hverdag igjen. Ungene skal få gå på skola, vi skal få besøke våre eldre og vi skal kunne møtes både til hverdags og fest som vi har gjort før. Bruk den tida vi ufrivillig har fått til å kjenne på roa i deg sjøl og samholdet mellom oss alle. Ta alle forholdsregler for å beskytte deg selv og alle rundt deg, men ikke la frykt eller uro styre hverdagen. Takk til alle som gjør en viktig jobb på vegne av oss alle i disse dager. Takk til dere som sørger for mat på bordet, lys i glasa, vann i springen og tar vare på barn, unge og eldre. Takk for at du gjør ditt beste for å bidra i den nasjonale dugnaden. Jeg ønsker at dere alle får best mulige dager og gleder meg til vi kan møtes igjen.

Bjørnar Tollan Jordet

Tolga-Nytt nr. 1/2020

Ansvarlig redaktør: Rådmann
Adresse: Tolga kommune,
Brugata 38, 2540 Tolga.
Tlf. 62 49 65 00.
E-post: postmottak@tolga.kommune.no

Opplag: 700
Distribusjon: Til alle husstander i Tolga kommune

Trykk og Layout: NiLa Grafiske AS

Rådmannen har ordet

Vi er en del av Norges Beredskap!

I skrivende stund er korona - covid-19-viruset kommet til Norge for fullt. Verdens helseorganisasjon har erklært det nye koronaviruset som en pandemi. Skoler og barnehager er stengt i minst to uker og alle kulturarrangementer, idrettsarrangementer og organisert idrettsaktivitet både innendørs og utendørs avlyses inntil videre. Det legges restriksjoner på hvor mange som skal samles i møter, i sosiale lag og det påvirker bursdag, bryllup og begravelser. I vår kommune er ingen i skrivende stund smittet eller syke, men flere satt i hjemmekarantene etter de har vært utenfor Norden de siste to ukene. Vi forventer smittetilfeller også i Tolga. Hver fredag i flere uker nå, har kommunens ledelse vært på Skype-møte med fylkesmannens beredskapsavdeling, sammen med alle de andre kommunene i Innlandet. Vi har fått siste nytt om virusets gang og testet våre egne pandemiplaner, smittevernplaner og varslingsrutiner. Media følger på med nyhetsvarsler og har økende og bred dekning i alle flater. En hel rekke mennesker sitter altså i hjemmekarantene for ikke å risikere å smitte andre som kan bli svært syke av viruset. Slik håper en å stoppe spredningen av dette viruset, som har oppstått uten at man har en fungerende vaksine en kunne vaksinert folk med i forkant, slik vi gjør med sesong-influenzaen som kommer hvert år.

«Bærer det over seg» eller er det nødvendig? Vel, vi er i alle fall en del av Norges beredskap i Tolga også. Vi må ta våre forhåndsregler og vi må følge opp det som er forventet av oss. Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet. Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner. Kommunene har alltid hatt viktige samfunnssikkerhetsoppgaver, særlig når det gjelder beskyttelse av befolkningen. På 1990-tallet ble sivil beredskap (samfunnssikkerhet) lagt om. Dette innebar at beredskapen mot sikkerhetspolitiske kriser og krig skulle videreføres. I tillegg skulle beredskapsressursene rettes mot uønskede hendelser i fred.

Nå er dette en realitet. Vi får testet planverket vårt opp mot en reell situasjon i stadig eskalering. Samfunnssikkerhetsarbeidet i Norge er basert på prinsippene om likhet, nærhet, ansvar og samvirke. Dette er Tolga kommunenes beredskapsplaner også basert på

• ANSVARSPRINSIPPET

Den virksomheten som til daglig har ansvaret for et fagområde, har også ansvaret for samfunnssikkerheten på dette området. Ansvarsprinsippet innebærer en plikt til å opprettholde viktige funksjoner og oppgaver innenfor egen virksomhet dersom det inntreffer en uønsket hendelse. De store utfordringene innen samfunnssikkerhet går på tvers av sektorer, fagområder, forvaltningsnivåer og

aktører. Dette krever gode areaer for samarbeid og samordning.

• LIKHETSPRINSIPPET

Ved håndteringen av en uønsket hendelse skal kommunens organisering være mest mulig lik den ordinære organisasjonen. Erfaring og kunnskap om organisasjonen som opparbeides gjennom det daglige arbeidet, er et godt utgangspunkt for effektiv krisehåndtering

• NÆRHETSPRINSIPPET

En uønsket hendelse skal håndteres på lavest mulig nivå, for eksempel på skadestedet, i kommunen eller i virksomheten som er rammet.

• SAMVIRKEPRINSIPPET

Alle samfunnssikkerhetsaktører har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samarbeid med relevante aktører og virksomheter, både når det gjelder forebygging, beredskap og krisehåndtering

Vi er i en situasjon som er ny og krevende for oss alle. Alle anmodes om å følge råd og restriksjoner fra helsemyndighetene og kommunen. Vi skal ikke hamstre matvarer, men alle bør nå ha anbefalt beredskapslager hjemme. Vi håper på det beste - og må planlegge for det verste.

God påske til dere alle!

Siv S. Sjøvold
Rådmann

Du er en del av Norges beredskap

RÅD OM EGENBEREDSKAP

Vi lever i et trygt og stabilt samfunn der vi er vant til at det meste fungerer som det skal. Men uvær, naturhendelser, sabotasje, tekniske problemer, terror eller krigshandlinger kan føre til at du mister for eksempel strøm eller vann, og at det bli vanskeligere å få tak i nødvendige varer. Derfor bør vi alle ta noen enkle grep hjemme, slik at vi kan ta vare på oss selv og de rundt oss i 72 timer. På den måten er vi alle en del av Norges beredskap.

Les mer på sikkerhverdag.no og oslo.kommune.no/egenberedskap

Politikerne kurset seg og staket ut retningen

Kommunestyret har gjennomført to dager med KS folkevalgtopplæring. Samlingene kombinerer teoretisk opplæring med praktisk oppgaveløsning av caser, og refleksjonsoppgaver. Programmet tar utgangspunkt i folkevalgtes roller og mye av programmet er lagt opp til å gi de folkevalgte en god rolleforståelse. De tre sentrale samspillene man møter som lokalpolitikere blir vektlagt på samlingene: Samspillet mellom de folkevalgte, samspillet med administrasjonen, herunder arbeidsgiverrollen, og samspillet med lokalsamfunnet.

Tidligere i vinter gjennomførte kommunestyret sammen med administrasjonen budsjettssamling, der fremtidsønsker og prioriteringer ble knadd. Fargerike post-it-lapper var et nødvendig verktøy for å kunne få frem alle gode ideer og ønsker, for så å komme med prioriteringer.

Årets ferske fjes

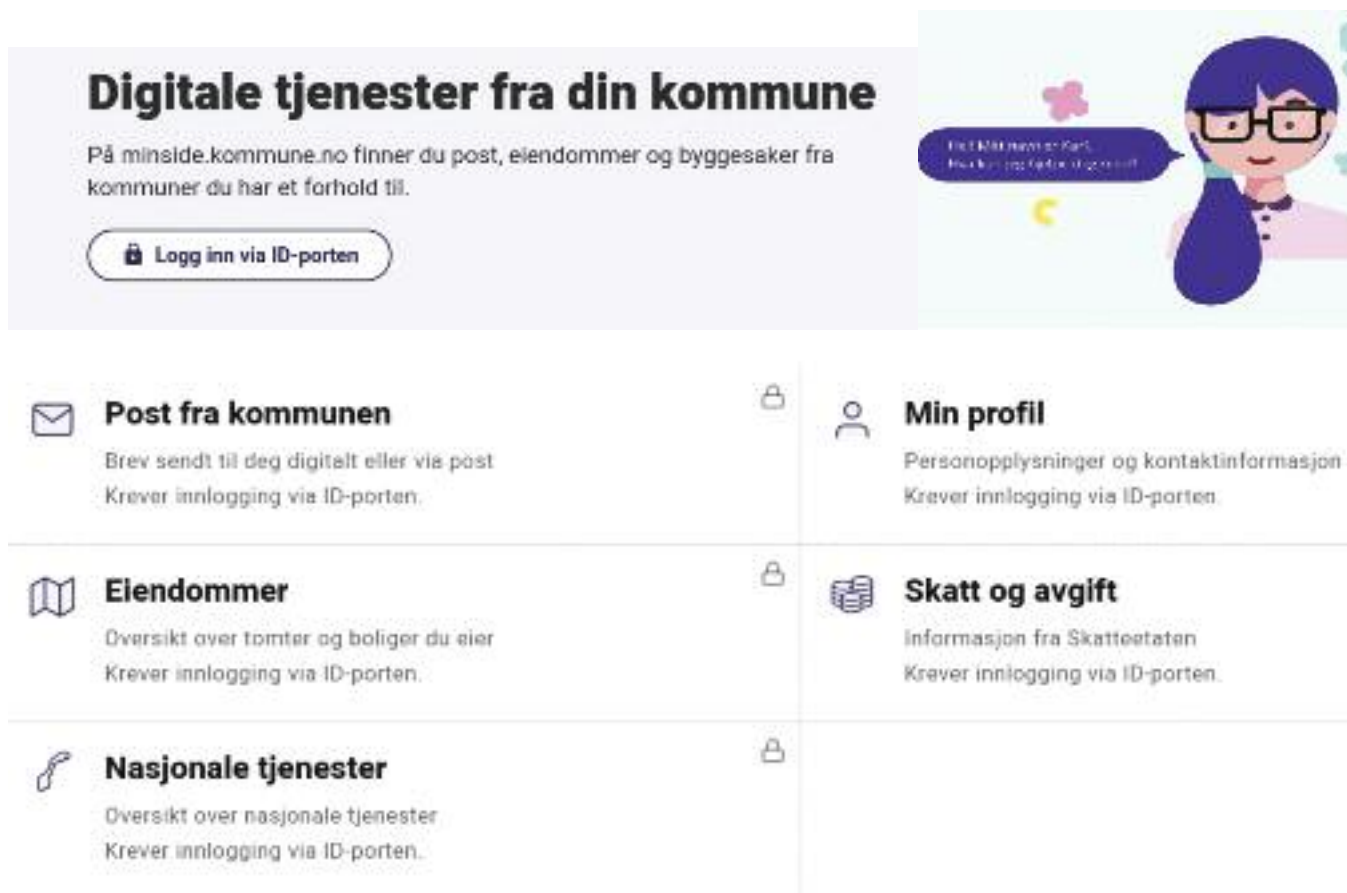
Tolga kulturskole rakk akkurat å holde sin flotte konsert med Ferske fjes mandag 9. mars, før koronaavstengingen begynte for fullt. Denne gang gikk konserten av stabelen i mediateket på Tolga skole, pga ombyggingen.

Det var stor variasjon med elever på alle typer instrument og teater. Her fikk elevene vist hva der har lært og ble hyllet av et entusiastisk publikum. Det gror godt! Her er bilder av noen av artistene sammen med lærerne Berit Konstad Graftås, Ingvild Aas, Leif Martin Kristoffersen og Kjell Arild Gundersen.

Min side og Kommune-Kari svarer deg døgnet rundt – Tolga kommune satser på digitalisering!

Visste du at 57% av alle innkommende henvendelser til kommunene i Norge kommer utenfor åpningstid? Chatboten Kommune-Kari er nå på plass på Tolga kommunes hjemmeside og blir aldri lei av å svare på dine spørsmål.

Kommune-Kari jobber døgnet rundt, blir smartere for hver dag og er alltid like blid. På kort tid har hun blitt Norges mest populære chatbot og er i dag ansatt på servicetorg i over 80 kommuner. Kommune-Kari gjør kommunene i stand til å svare på flere spørsmål enn tidligere. Den korte tiden hun bruker på å svare gjør at kommunen kan yte bedre service til innbyggerne, fokusere på de mer omfattende oppgavene og samtidig spare kostnader.

Flere av kommunene som har ansatt Kari har opplevd en reduksjon i telefonhenvendelser på 30%. Kari jobber hele døgnet, noe som har resultert i at mellom 40-50 % av alle henvendelser blir sendt inn etter at servicetorget har stengt.

Over 6000 svar

Kari betjener ca. 1,6 millioner av Norges innbyggere. Det vil si at innbyggerne i første omgang ikke

snakker med et menneske når de chatter med kommunen, men får svarene sine direkte fra chatbotens database. Kommune-Kari har i dag over 6000 svar i denne basen. Det gjør Kari til en av verdens største chatboter. Suksessen med Kari er takket være alle kommunene som bruker Kari i dag, delingskulturen de har seg imellom og det gode samarbeidet.

Fremtidsrettet

I dag besvarer Kommune-Kari nærmere 80 000 samtaler i måneden fra Norges innbyggere. Kari vokser og i dag er hun også representert i Sverige, Danmark, Finland og Tyskland.

Min side gir deg tilgang til offentlig informasjon KS MinSide gir deg som innbygger/virksomhet i Tolga kommune tilgang til offentlig informasjon. På MinSide kan du blant annet lese digital post til og fra kommunen og gå videre til en rekke nasjonale tjenester som for eksempel Skatteetaten, NAV og Husbanken. Planen fremover er også at du kan se eiendomsinformasjon, fakturaer fra kommunen, byggesaker og kunne søke om betalingsutsettelse. MinSide er under stadig utvikling, og målet er at alle offentlige tjenester som er relevante for deg som innbygger, skal finnes her.

MinSide-tjenesten er personlig

KS MinSide er en tjeneste til innbyggerne, og er ikke kommunens egen side som kan markeres med kommunenavn. Innbyggeren får tilgang til relevant informasjon fra alle kommunene du har et forhold til. For eksempel vil Kari Olsen finne informasjon fra både Nittedal kommune, Vågå kommune og Tromsø kommune dersom hun bor i den første kommunen og har eiendommer i de to andre. KS Min Side er digitalisering i praksis og du finner den i toppfanen på Tolga kommunes hjemmeside. For å få tilgang til Min side, må du logge deg inn via ID-porten med en av disse innloggingsmetodene:

- MinID
- BankID
- BankID på mobil
- Buypass

På bildet ser vi webgruppa i FARTT som jobber med digitale løsninger. Bak fra venstre Øyvind Streitlien (Alvdal kommune og FARTT), Tone Fiskvik (Tynset kommune), Erland Horten (Alvdal kommune), Eva P.Lillemo (Rendalen kommune). Foran fra venstre: Per Ivar Strømsmoen (Rendalen kommune) og Live Mestvedthagen Ryen (Tolga kommune).

Hvor finner du oppdatert informasjon om koronavirus?

Vi anbefaler alle å følge med på Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet sine hjemmesider. Du kan også ringe Folkehelseinstituttets informasjonstelefon: 815 55 015 eller den interkommunale koronatelefonen i Nord-Østerdalen: 901 47 166.

Tolga kommune oppdaterer også hjemmesiden daglig. Husk at hygiene fortsatt er det beste tiltaket mot virusspredning.

Vaner som forebygger smitte

Papirlommetørkle

foran munn og nese beskytter andre når du hoster eller nyser. Kast lommetørkleet etter bruk. Vask så hendene.

Bruk albukroken

når du må hoste eller nyse og ikke har papirlommetørkle tilgjengelig.

Vask hendene

ofte og grundig, spesielt når du har vært ute blant folk.

Hånddesinfeksjon

med alkoholholdige midler er et godt alternativ når håndvask ikke er mulig, for eksempel på reise.

Retningslinjer for forvaltning av tilskudd til tiltak i beiteområder i Tolga kommune 2020

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tolga kommune legger følgende til grunn ved behandling av søknader og prioriteringer av tilskudd:

- Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder (FOR 2013-02-04 nr. 206) (LMD), Rundskriv nr. 13/1-9 (SLF) og Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven)
- Ved tildeling av ramme fra Landbruksdirektoratet er det hvert år gitt føringer for bruken av midlene, bl.a. er det de siste årene påpekt at tilskudd til elektronisk overvåkning skal prioriteres.
- Det er ulike utfordringer og muligheter i de ulike deler av kommunen når det gjelder dyr på utmarksbeite. E-sporingsenheter gir god kontroll med hvor dyrene er og kan også gi rask dokumentasjon ved skader/død. I mange områder er det få dyr på utmarksbeite og dårlig med gjerdehold rundt dyrket arealer. Sperregjerder/inngjerding for dyr på utmarksbeite eller elektronisk gjerde (No-fence) kan her være en løsning. I områder med rovvilt-utfordringer kan en samordne tiltak med FKT-midler (forebyggende- og konfliktdempende tiltak). Dette kan være e-sporing, sperregjerder, inngjerding av utmarksarealer. Sperregjerder mot hyttefelt, veier, bebyggelse o.l. er ofte gode løsninger som reduserer konflikter og gir dyrene en god beitesesong. Bevilgning av tilskudd kan sees i sammenheng med SMIL (spesielle miljøtiltak i landbruket), eks på dette kan være rydding av traseer til sperregjerder, også elektroniske (No fence).

• Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingstiltak
Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter kan være ulike typer prosjekter som retter seg mot organisering og tilrettelegging av utmarksbeitene for god og effektiv beitebruk. Dette kan bl.a. omfatte:

- Planlegging og prosjektering av faste installasjoner
- Ny organisering av beitelag og utmarksbeiteområder
- Prosjektrettet arbeid for stimulering til økt beitebruk og rasjonell utnyttelse av beitene
- Tidsbegrenset utprøving av nytt utstyr som kan bidra til effektiv og god beitebruk
- Utarbeidelse av planer (beitebruksplan, tiltaksplan, beredskapsplan mv.) for utmarksbeite
- Vegetasjonskartlegging

• Tilskudd til investeringer knyttet til utmarksbeitene
Tilskudd kan gis til investeringer i faste installasjoner og annet utstyr knyttet til beitebruk. Innenfor disse rammene kan tilskudd gis til alle tiltak som fremmer beitebruken i et område.

Ulike typer faste og mobile investeringstiltak det kan gis tilskudd til (listen er ikke uttømmende):

- Sperregjerder. Et sperregjerde skal hindre beitedyr i å komme ut av beiteområdet. Sperregjerder kan også tjene til å avgrense beiteområdet mot vei, jernbane, tettbebyggelse og sammenhengende jordbruksområder.
- Sanke- og skilleanlegg- også mobile.
- Anlegg/rydding/ utbedring av drifteveier
- Saltsteinsautomater
- Transportprammer
- Elektronisk overvåkingsutstyr (radiobjeller, lammenoder, merkesavlesere, findmysheep, no-fence)
- Ferister. Ferister bør være av godkjent fabrikat eller bygd etter standardtegninger.
- Bruer. Det kan gis tilskudd til bruer som er dimensjonert for føring av beitedyr. Dersom bruene er kraftigere dimensjonert kan kostnadsoverslag eller tilskuddsandel reduseres tilsvarende. (Tilskudd til bruer gis fortrinnsvis der hvor det ikke finnes veilag som kan finansiere dette ved bruk av bompenger)
- Gjeterhytter; kostnadsoverslag for gjeterhytter kan omfatte hytter på inntil 20 m² med kvadratmeterpris som tilsvarer gjennomsnittlig kostnad for hytter av enkel standard i det aktuelle området.

Kommunen legger til grunn følgende satser for godkjenning av kostnadsoverslag:

- Gjerder, netting: 75 kr/m + mva. I tillegg kommer grunder, klyv m.m. (+ noe tillegg for vanskelig terreng)
- Gjerder, strøm: 40 kr/m + mva. I tillegg kommer grunder, klyv m.m. (+ noe tillegg for vanskelig terreng)
- Egeninnsats:
- Arbeid: 300 kr/time
- Mann med traktor/maskin: 500-600 kr/time
- Gravemaskin: 1.000-1.200 kr/time

For beitelag som er registrert i mva-registeret legges kostnadsoverslag uten mva. til grunn, for andre vil godkjent kostnadsoverslag være inkl. mva. Det er ikke mva. på egeninnsats.

Tusen takk fra Omsorgstunet

Omsorgstunet takker så mye for alle gaver som er mottatt både i form av minnegaver og annet. Dette setter vi veldig pris på og det kommer godt til nytte. Gavene er gjerne øremerket til trivselstiltak for beboere og andre velferdstiltak.

Det er blant annet innkjøpt fem TV-er på rommene for korttidsplasser på sykehjemmet. Det er også innkjøpt ny og større TV på stua på sykehjemmet og stua på Lyngmostua.

Det har også vært øremerket minnegaver til innkjøp av hjertestarter og denne er nå i hus. De ansatte skal gjennomføre repetisjonskurs i førstehjelp og få gjennomgang for bruk av hjertestarter (gjennom Røde Kors).

Helselaget ga omsorgstunet et nytt CRP apparat. Med dette kan vi analysere en blodprøve for å avdekke en evt infeksjon. Da trenger ikke beboer oppsøke legekonsult eller legevakt.

TUSEN TAKK TIL ALLE.

Tolga Omsorgstun

PÅSKEBASAREN

på Hodalen Fjellstue tirsdag 7. april er avlyst

Status på ombyggingen av Tolga skole og barnehage

Byggeprosjektet med tilpasninger ved Tolga skole til også å inneholde barnehage og byggingen av nytt kulturbygg er i full gang. Siden i høst har man kommet godt i gang med kultubygget. Fundamenter, kjellervegger, hulldekke mellom kjeller og 1. etasje er på plass. I tillegg har bæresystemet i stål for kultursalen kommet på plass. Gulv i kjeller er klart for støping og skal være ferdig til påske. Tak på kultursalen skal også være på plass til påske. Andre arbeider som vil bli utført i nær framtid er montering av limtre i forbindelse med bæresystemet til resten av

kultursalen og montering av veggelementer for 1. etasje i kulturbygget.

I den delen som skal bli barnehage er administrasjonsdelen i slutføringsfasen. Tilbyggene i forbindelse med inngangspartiene til de forskjellige barnehageavdelingene er satt opp og tett. Ny bæring på yttervegger er i hovedsak utført. Inne i selve barnehagen er gulv rettet opp og oppsetting av innervegger er i full gang. Her vil arbeidet fortsette med å fullføre rominndelingen samt at tekniske fag legger opp sine føringsveier.

Tolga bibliotek på utlånstoppen

2019 har vært et aktivt år på biblioteket med mange arrangementer. Det har vært 4 «barnetimen for de minste» med lokale kulturkrefter som Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen, Kirsti Sæter, Gro Kjelleberg Solli og Colinda Riemens. Her har barn fått både yoga, opplesning, sang og folketoner. Dette var et samarbeidsprosjektet mellom Tolga og Os biblioteker. Arrangementene har vært svært populært og viser at det er velkomment med arrangement for førskolebarn. Det har også vært forfatterbesøk, «strikk, spikk og lytt» og lesegleder. Barnehagebarna har dessuten fått eget teater med Karius og Baktus. Den nasjonale bibliotekdagen ble også behørig markert. Ellers det for 2019 rapportert inn 80 bokprater i forbindelse med skolebibliotek, men antallet bokprater er nok noe høyere.

Planer for våren 2020:

I mai er planen at alle skolestartere i kommunen er invitert til Boklek med formidler Marianne Sundal. Hun skal formidle boka «Under polarisen» av Line Renslebråten. Samme måned planlegges det også sommerles kick-off da med besøk av forfatter Line Renslebråten. Hun skriver fagbokforfatter og illustratør og har blant annet skrevet «Under polarisen» og «Virkelighetens monstre». Koronasituasjonen avgjør formen på arrangementene.

Økning i utlån

Det er en gledelig utvikling ndg utlån. Det totale utlånet gikk opp med 1410 i forhold til 2018. Det er en flott utvikling vi håper vedvarer! Et annet meget gledelig resultat var sommerles 2019. Her ble Tolga lagt merke til nasjonalt med høyest oppslutning i landet. Totalt ble det lest 3476 bøker, 338 019 sider og en oppslutning på 99,3 %. Et sterkt resultat som vi også håper på for i år.

Oversikt over utlån 2019:

	Skjønn voksne	Skjønn barn	Fag voksne	Fag barn	AV-medier	Annet	Totalt
Tolga	2602	8506	752	1361	1307	1122	15 650
Øversjødalen	369	2	128	-	6		505
Totalt	2971	8508	880	1361	1313	1122	16 155*

*1410 flere utlån i 2019 i forhold til 2018.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Tiltaksstrategier 2020-2023

Lokale hovedutfordringer og fordeling av tilskuddsmidler

Hovedutfordringene for Tolga kommune er å ta vare på, utvikle og forsterke de unike kvalitetene og det særpreget som tilkjenner gjør kulturlandskapet i kommunen, og å arbeide målbevisst for en bærekraftig utvikling.

I kommuneplanens samfunnsdel står det blant annet at vi skal ta vare på landskap og kulturminne gjennom aktiv og bærekraftig bruk. Dette må sees i sammenheng med verdensarven «Røros Bergstad og Circumferensen». Tolga kommune skal være av landets beste på landbruk og tilknyttede næringer. Vi skal jobbe videre med «Tolga dyrker måltidet» og arbeide for verdiskaping med vekt på lokal natur og kulturressurs. Videre vil kommunen fortsette å legge til rette for aktivt utmarksbeite, samt forvalte og ta vare på kulturlandskapets særegenhet.

Ved fordeling av tilskuddsmidler har kulturminner hatt en høy prioritet. Vi har rikt med kulturminner i kommunen, og ønsker også videre å motivere til restaurering og bevaring av denne rike kulturarven. Det er stor utvikling innen tekniske løsninger tilknyttet beitebruk, eks Nofence. Dette kan det søkes tilskudd til gjennom ordningen «tilskudd til tiltak i beiteområder». Denne ordningen kan sees i sammenheng med SMIL og vurderes samfinansiert.

Det siste tiåret har de rike beiteressursene i utmarka blitt dokumentert gjennom en omfattende vegetasjonskartlegging ved Skog og landskap. Dette kartgrunnlaget er fortsatt et viktig hjelpemiddel i tiden framover for å kunne styre investeringer og velge satsningsområder for en best mulig utnyttelse av beiteressursene.

Kommunen hadde i 2019 26 aktive setrer, og disse er svært viktige for å opprettholde det levende kulturlandskapet som er et av særpregene til kommunen. Gjennom den store andelen av økologisk areal i kommunen, og ved generelt godt fokus i hele landbruket vårt, er det mye god utnyttelse av husdyrgjødsel i Tolga kommune. Det er viktig med fortsatt motivering av alle gårdbrukere for en god og miljøvennlig utnyttelse av denne. Derfor er det et ønske om å gi tilskudd til eksterne gjødsellager som ligger i tilknytning til hovedtyngden av den fulldyrka jorda. Dette med bakgrunn i at en da vil kunne frakte gjødsel til eksternt lager på egnede tidspunkt, også med tanke på vegnettet, og enklere spre gjødsel til rett tid i vekstsesongen. Det er svært ønskelig med samarbeidsløsninger.

Vi ønsker fortsatt fokus på lagring og håndtering av rundbatter samt avrenning og avfallshåndtering

av plast, nett og kasserte rundbatter.

Kommunens tiltaksstrategi er utarbeidet etter føringer i Landbruksdirektoratets nasjonale miljøprogram og Fylkesmannens regionale miljøprogram. I tillegg til dette må strategiene sees i sammenheng med kommunale og eventuelt annet lokalt planverk. Tiltaksstrategiene er utarbeidet i samråd med faglagene i kommunen, og en politisk oppnevnt representant.

Mål og prioriteringer kommunen har for bruken av virkemidlene:

Strategi 2020 - 2023:

Bygninger i kulturlandskapet

Bygninger på landbrukseiendommer med husdyrproduksjon, hvor bygget har direkte tilknytning til landbruksdriften. Herunder nye seterfjøs - tilskudd inntil kr 100 000,- (Resterende bygninger - anslagsvis 30%) (innvendig restaurering ok på aktive setrer) Helhetlige gårdstun/setertun, flere hus kan omsøkes samtidig (anslagsvis 25%). Våningshus kan vurderes ved særlige tilfeller. Krav om dialog mot Kulturminnefondet.

Enkeltstående bygninger uten direkte tilknytning til landbruksdrift (anslagsvis 20%), våningshus ikke inkludert.

Kulturlandskapet

Rydding av gode beiteområder etter en helhetlig vurdering (Inntil 1000 kr/daa. Evt. inntekter for trevirke skal framgå i regnskap, se tilskuddssatser. Rydding av gamle hamnegjerder. Traserydding og rydding av gamle ferdselsårer.

Prosjekter

Eksempelvis:
Beitebruksplan
Organisering av beitebruk
Forurensning/klima

Forurensning

Fokus på miljø og klima, avfallshåndtering og krav til husdyrgjødselshåndtering (17 kg tot. N, 75 % spredning i vekstsesongen).

Opparbeiding av lagringsplasser for rundbatter som hindrer forurensning og bedrer det visuelle inntrykket. Gruspute, drenering, oppsamling, beplantning/skjerming.

Plansilo, betongplate med oppsamlingsskum.

Avskjæringsgrøfter (også ved nydyrking), steinsetting, åpne avløp, reåpning av lukka avløp, utskifting

av lukket avløp med min. diameter 15 cm. Samkjøres med grøftetilskuddet.

Tilskudd til eksterne gjødsellager, – tilskudd inntil kr 100 000,-

Grov fordeling mellom de ulike kategoriene ovenfor:

- 30% bygninger (kan økes ved få søknader på de andre kategoriene)
- 10-20% prosjekt
- 30 % forurensning
- 10-30 % kulturlandskapstiltak

Særlige fokusområder de enkelte år:

2020: Forurensning

2021: Kulturlandskap

2022: Bygninger i kulturlandskapet

2023: Prosjekt

Retningslinjer for årlig søknadsbehandling

Frist for innsending av søknadsskjemaer for SMIL er satt til 1. mai for Tolga kommune.

Krav til søknad:

Søknader skal sendes inn digitalt med innlogging via ID- porten/Altinn.

Informasjon om ordningen og søknaden finnes på Landbruksdirektoratets side: [HYPERLINK](https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket#hvem--kan-soeke-smil-tilskudd-)

"<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket#hvem--kan-soeke-smil-tilskudd->" <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket#hvem--kan-soeke-smil-tilskudd->

Søknaden skal inneholde opplysninger om:

Formålet med tiltaket

Beskrivelse av tiltaket

Kostnadsoverslag

Finansieringsplan

Evt. Bilder, tegninger, kart, uttalelser fra fagmyndighet mv.

Tilskuddssatser:

Kulturlandskapstiltak: Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag. Inntil 70 % for fellestiltak og tiltak som kommer allmennheten til gode.

Forurensningstiltak: Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag.

Planleggings- og tilretteleggingstiltak: Inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

Krav til vedtak:

Vedtak om innvilgning av tilskudd skal være begrunnet og inneholde opplysninger om tilskuddsgrunnlag, tilskuddsprosent, tilskudd i kroner, vilkår for utbetaling av tilskudd, arbeidsfrist og evt. andre vilkår. Vedtak om avslag skal være begrunnet.

Det er ikke bestemt faste satser for alle typer tilskudd gjennom SMIL-ordningen, men kommunen har prioritert en bred fordeling av midler.

Utdrag av forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

§ 3 Vilkår for å kunne søke tilskudd:

Tilskudd kan innvilges til foretak der det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen, og som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Søker må oppfylle vilkår i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging. Det skal føres journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om navn på plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.

Dersom arealene er leid bort må søker likevel kunne dokumentere at vilkårene i første og tredje ledd er oppfylt.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

Hjem til sentrale Tolga

Reportasje av Ragnhild Aashaug, Tolga 2020

Sivilstatus

Martin Riise Hulbækmo:

31 år

Spesialist – Lindorff Obligations AS

Terese Bye Lillevik:

Oppvokst på Nesna i Nordland

30 år

Ergoterapeut – Strinda hjemmetjeneste

Olai Marselius Lillevik Hulbækmo:

Felles sønn

5 måneder gammel

Bor på Strindheim i Trondheim. Begge studerte i Trondheim. Bodd i Trondheim i 11 år, og vil nå flytte hjem til Tolga.

Målet er å flytt i løpet av 2020

Martin og Terese bor i dag i Trondheim, og lysten på å flytte tilbake har vokst seg sterkere og sterkere de siste åra.

De forteller at omgangskretsen i Trondheim er stor, og består av mange tolginger som har snakket om å flytte tilbake. 2 par har allerede flyttet, og det gjør at flere som vurderer det samme. «Hurra, slik smitte kan vi like» tenker vi i Tolga 2020 når vi hører det.

Terese kommer fra Nesna. Nesna og Tolga er begge små steder, og det gjør kanskje sitt til at lysten på å bo utenfor byen er stor. De vil ha mer areal rundt seg, og mener Tolga byr på mer frihet og muligheter enn Trondheim. Når vi spør om hva de legger i det, så peker de på flere uteaktiviteter, nærhet til naturen og boltreplass for ungene. I en leilighet i byen er det mangelvare.

Ett sett besteforeldre og det å kunne flytte til et

nettverk med familie og venner har også stor betydning.

Terese sier at jobbmulighetene i Nord-Østerdalen og Rørosområdet er større enn i Nesna.

Beliggenheten til Tolga er ypperlig mener de to. Tolga er sentralt! Midt mellom 2 regionsenter er det et stort arbeidsområde. I tillegg er det kort vei både til Trondheim og Oslo når man har behov for å få noen mer urbane impulser. En 4-timers kjøretur til Gardermoen for å ha mulighet til å farte hvor som helst i verden synes de er et sentralt gode.

Når vi spør om hva som er de to beste tingene med Tolga, så er Therese raskt frempå med at måten hun ble møtt på når hun kom til Tolga for første gang. «Jeg ble tatt varmt imot, og det har vært lett å bli kjent med folk» sier hun og fortsetter med at naturen også har gjort inntrykk på henne. «Naturen er veldig nært, og det er enkelt å komme seg ut. Tallsjøen er ei perle som har gitt inntrykk.»

Utover det så er de opptatt av å kunne gi barna sine en god oppvekst. Tolgaskolen er god, og det har betydning. Barnehageplass er viktig, og de regner med at politikerne i Tolga er seg sitt ansvar bevisst på viktigheten av å kunne tilby barnehageplass til de som har behov for det.

Hvilke råd har dere til de som vurderer å flytte? Snakk med nettverket ditt, og få med flere – er den klokkeklare tilbakemeldingen. Videre er de opptatt av at man må tenke igjennom om det er jobb eller plassen å bo på som er det viktigste i det lange løp. For deres del så mener de at det finnes jobbmuligheter bare man tar tiden til hjelp. Ikke vær for kresen med en gang, men se etter muligheter er deres oppfordring.

Martin mener at det er en del jobbmuligheter, men at det kommer an på hva man forventer. Slik det er nå, så ser han mange jobbmuligheter i det som lyses ut. Men Terese må jo også få seg en jobb, sier Martin. Terese sjøl mener at det ordner seg, men dersom noen trenger en ergoterapeut som er åpen for å jobbe med det meste innen helsesektoren og som har allsidige jobberfaring, så er det bare å melde fra.

Når vi spør om hvordan vi kan få flere til å flytte til Tolga så er oppfordringen klar; det må bli mer utvalg i boligtomter. Å ha gode boalternativ er viktig når man venter karriere ned og skal oppfylle drømmen om å bo. Hvordan man blir møtt i kommunen når man henvender seg er også viktig. Det betyr mye dersom man føler at man virkelig ER ønsket.

Så oppfordringen til alle innbyggere og kommunen fra oss i Tolga 2020 er; det handler om hvordan vi møter hverandre og få folk til å føle seg velkommen. For hva er vel hyggeligere enn å være ventet og velkommen?

Tolga 2020 AS

Hva:

Jobber med tilflytting og å synliggjøre Tolga som en god bokommune. Bistår de som ønsker å flytte til Tolga med å finne frem til bo- og jobbmulighetene.

Hvem:

Ragnhild Aashaug, daglig leder Sunniva Brennmoen Strypet

Eiere:

Tolga kommune
Tolga-Os sparebank

Styret:

Esten Inge Hilmarsen, styreleder
Erika Ringnes Gjelten
Are Haukø Lysgård

Hvordan går det med Tolga 2020?

Fra 2018 og frem til 2020 har innbyggertallet økt fra 1553 til 1562, en fin liten økning på 9 stykker. Gledeligst av alt er at i gruppen 0 - 15 år har barnetallet økt med 15!

Tallene fra statistisk sentralbyrå (SSB) viser en økning i innbyggertallet fra 2018 til 2020 på 9 stykker.

Tolga sin største innbyggergruppe er de fra 10 – 14 år, som består av 68 personer. Det er det all grunn til å juble for, når man vet at eldre over 60 år er den største innbyggergruppen i mange kommuner.

For gruppen 0-15 år så har denne gruppen økt fra 282 til 297. Det vil si en økning i barnetallet på 15 stykker i disse tre årene!

Vi i Tolga 2020 ringer nå alle som er mellom 25–35 år og som har vokst opp i Tolga. Gjennom en telefon «hemaifra» opplever vi at mange ser for seg en fremtid i Tolga, og snakker om å flytte tilbake.

Martin Riise Hulbækmo og Terese Bye Lillevik er på mange måter representative for denne gruppen.

Vi har satset aktivt på sosiale medier for å synliggjøre hvordan det er å bo i Tolga kommune, hva som rører seg i næringslivet og lag og foreninger. Ikke minst er vi opptatt av å få frem mange av de fine folka som bor i Tolga, for de er det mange av. Dette får vi god respons på fra de som bor utenfor kommunen, og vi opplever nå at andre utenfor Tolga tar kontakt med oss fordi de er nysgjerrige på Tolga. Har du ledig bolig så ta gjerne kontakt med oss, for det trenger vi flere av!

Tolga Helselag avvikles

I et par år har styret i Tolga Helselag gjort en rekke tiltak for å verve nye medlemmer. Medlemsmassen er nå svært liten. Styret består av bare fire representanter, til tross for gjentatte forsøk på å få flere inn i styret. Et tiltak var informasjonsskriv som ble sendt ut til alle husestandere i Tolga. Der informerte vi våre satsningsområder, arbeidet vi har gjort, samtidig som vi søkte etter nye medlemmer. Ingen av våre tiltak resulterte i nye medlemmer.

For et par år siden startet drøfting vedrørende helselagets framtid. Ved årsmøtet 2019 Tolga Helselag oppe til vurdering, og det ble fattet vedtak om at helselaget avvikles 31.12.2019. Etter våre vedtekter vil Tolga Helselag endelig opphøre etter årsmøtet i mars 2020.

Vi i styret synes det er vemodig å måtte ta avgjørelsen om avvikling, men ser oss heller ikke i stand til å fortsette videre. Spesielt siden Tolga Helselag har eksistert i over 100 år. Tolga har bare knappe 1500 innbyggere, hvor mange er involvert i flere lag og foreninger. Dette er nok en av forklaringene på at vi ikke lykkes å engasjere flere medlemmer. Skal et lag eller en forening bestå må det medlemmer til, noe vi ikke har klart å oppnå. Tolga Helselag har gjennom svært mange år gitt mye tilbake til lokalsamfunnet på Tolga. Vårt viktigste satsningsområde har vært å yte midler til helsefremmende formål som dekker et bredt spekter av våre innbyggere. Vi har mottatt mange søknader fra andre aktører i kommunen der de har søkt om

økonomiske midler, og vi har bidratt med både store og små summer. Helselagsbasaren har definitivt vært vårt viktigste arrangement og inntektskilde, og overskuddet av dette har vi før tilbake via tiltak som innbyggerne har glede av. Vårt siste ettermøle er innkjøp av en stor Finstad-lavvo som alle på Tolga etterhvert skal få gleden av å benytte. Etter alle solemerker vil den bli plassert i nær tilknytning til Sætershallen. Bruk og utlån av lavvo vil vi informere mer om på et senere tidspunkt.

Det finnes en vei tilbake hvis noen ønsker å blåse liv i helselaget på nytt. Vi kan bare krysse fingrene og ønske oss at noen ser verdien i å starte opp på nytt. Når vi nå avslutter, blir vår gjenværende egenkapital tatt tilbake til Nasjonalforeningen. Midlene er tilgjengelig i 3 år. Hvis noen ønsker å etablere nytt helselag eller opprette en demens forening, må dette skje innen 3 år for at ny forening skal få tilgang til kapitalen vi etterlater oss. Etter 3 år inndras disse midlene av Nasjonalforeningen.

Samtidig med at helselaget opphører, blir også Fysak-bøkene borte. Kassene og bøker rundt på Tolga vil bli tatt ned om ca. en ukes tid. Hvis noen ønsker å overta organisering av disse, ta kontakt med oss.

Avslutningsvis vil vi takke for all støtte og alle bidrag som på ulikt vis har blitt gitt Tolga Helselag gjennom alle år. Det er mange som har viet tid til verv og dugnadsarbeid for helselaget.

Hild Tove Tollan – leder
Kristin Halvorsrud – sekretær
Anne Grete Solhaug – kasserer
Britt Utset Erlien – styremedlem

Snøskuterløyver og bevillinger i Tolga kommune for neste 4-årsperiode

Løyve til leiekjøring med snøscooter i henhold til Forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark mv § 5 i Tolga kommune for perioden høsten 2020 til våren 2024. Søknadsfrist 30.04.2020.

Nåværende løyver gjelder ut denne vintersesongen. For de som har hatt løyve de siste årene må kjørebok for siste sesong vedlegges søknaden.

Søknadsskjema finnes på Tolga kommunes hjemmeside.

Alminnelig kommunal skjenkebevilling for alkoholholdige drikker for perioden 01.07.2020- 30.06.2024. Søknadsfrist 30.04.2020.

Det forutsettes at nåværende innehavere av bevilling

har levert omsetningsoppgave for 2019 til kommunen.

Søknadsskjema finnes på Tolga kommunes hjemmeside.

Salgsbevilling for alkoholholdige drikker for perioden 01.07.2020- 30.06.2024. Søknadsfrist 30.04.2020.

Det forutsettes at nåværende innehavere av bevilling har levert omsetningsoppgave for 2019 til kommunen.

Søknadsskjema finnes på Tolga kommunes hjemmeside.

Tolga kommune til topps i Kommunal Rapport

Avisa Kommunal Rapport analyserte Tolga kommune i sin utgave 13. februar 2020. Ved hjelp av Kostra-tall og en analyse av økonomien til kommunen konkluderte avisa med at Tolga er en toppkommune og at:

– Tolga har over tid vist gode resultater, men kommunen har en faretruende befolkningsutvikling.

Videre peker avisa på at Tolga står helt øverst i skolesektoren i Kommunebarometeret for 2019, en plassering vi også hadde 2 år tidligere.

Innen barnevern lander Tolga på 21.plass og når det gjelder helse inntar Tolga en 186. plass på Kommunebarometeret. Pleie- og omsorg legger Tolga seg på en 125. plass, mens når det gjelder åpenhet (målt i 2018) ligger Tolga på en 170. plass.

Konklusjonen til Kommunal Rapport er at: –Økonomien er stabil i Tolga, og i fjor var driftsresultatet blant de 80 beste i landet. Tallene for disposisjonsfondet har hatt en negativ utvikling, men også her har kommunen god kontroll. Økonomistyringen ser med andre ord til å være robust, og sysselsettingen ser ut til å være høy og stabil. Den store utfordringen for Tolga ser ut til å være å snu den negative befolkningsutviklingen, en utfordring Innlandet-kommunen deler med mange andre. Kommunen vil gradvis få færre innbyggere, samtidig som andelen av befolkningen som er eldre vil øke.

